

Til:
Klima- og miljødepartementet

Dato: 31.01.2019
Saksnr.: 2018/13567 RASMUSGA

Innspill til ny stortingsmelding om kulturminnepolitikk

1. Hvordan vil du/dere at kulturminnepolitikken skal være om 10-15 år? Hvilke muligheter og hvilke utfordringer finnes?

2. Hvordan bør kulturminneforvaltningen møte disse utfordringene?

Vi vil vektlegge et nært og godt samarbeid mellom forvaltning, forskning og undervisning som vesentlig for å bevare kulturminner og løse ut kulturminnenes kunnskapspotensiale.

Inngående kjennskap til fremtidig arbeidsliv sikrer at kommende kulturminneforvaltere forbereder seg på å håndtere aktuelle problemstillinger i løpet av studietiden. Nærhet til undervisningsmiljøer gir samtidig kulturminneforvaltningen verdifulle signaler nedenfra. Dagens studenter er for eksempel oppvokst i et samfunn hvor teknologien tillater at det veves tette bånd med mennesker i andre deler av verden, og på steder hvor folk har røtter i ulike deler av verden. Det gir nye tanker om kultur, arv og minne som kan bidra til å fornye og aktualisere kulturminneforvaltningen og -forskningen, og nye måter å forstå forholdet mellom arv, eierskap og ansvar.

For å lykkes med integreringsløftet er det vesentlig at kulturminner og fortellingene om kulturminnene oppleves som relevant for alle som lever i Norge i dag. Dette er et ansvar som ligger på både formelle og uformelle kunnskapsprodusenter. I en tid hvor involvering og økt deltagelse i forskning og forvaltning er på dagsorden vil vi understreke betydningen av å engasjere brede lag av befolkningen, og forhindre at smale interessegrupper tar eierskap over kulturminner. Ved å involvere ulike grupper og vektlegge at både lokale, regionale, nasjonale og globale fenomener påvirker menneskers liv i fortid og nåtid kan kulturminneforvaltning bidra til samhørighet i en globalisert verden.

Bevarte kulturminner synliggjør at vi bor i landskap hvor folk har levd på mange forskjellige måter til ulike tider. De gir blant annet grunnlag for å forstå hvordan teknologiske endringer påvirker samfunnet og åpner for refleksjon over hvordan vi i dag bruker og misbruker ressurser.

Kulturminner kan også gi et vesentlig bidrag til den globale dugnaden for en mer bærekraftig verden ettersom de gir kunnskap om tidligere tiders klimaendringer og menneskelig tilpasning og respons til tidligere kriser.

Demografiske endringer har ført til en søken etter en mer inkluderende kulturarvpolitikk og praksis, med vekt på mangfold og multivokalitet som viktige verdier. Tidligere tiltak relaterer seg til problemer med rekruttering av minoriteter, og strategiske dokumenter foreslår dialog, samarbeid og omprogrammering til mer relevant innhold. Politisk har dette vært et spørsmål om integrering og representasjon. Disse strategiene fortsetter forøvrig å forankres i et klassifiserende identitetsparadigme, hvor både den norske 'kjerne-kulturen' og 'minoritetskulturer' etableres som kategorier for tilhørighet. Tanken er at hvis programmer blir gjort relevante for spesifikke minoritetsgrupper, vil også minoritetene dukke opp, både som brukere og som aktive deltakere innen kulturarvsektoren. Eksisterende undersøkelser av holdninger blant 'mangfoldige' museumsgrupper gir liten støtte for dette. Tvert imot kan det se ut til at spesielt den yngre generasjonen avviser det som ses som etnisk stereotypifisering. Videre viser resultater fra nyere kvalitative undersøkelser at mange unge i Oslo ikke kan, eller ønsker, å plassere seg selv i henhold til enten-eller modeller. Dette fremhever fraværet av et perspektiv som anerkjenner subjektive erfaringer av å ha flere tilhørigheter, eller av å være 'mellom' de definerte identitetskategoriene.

Arkeologiske undersøkelser av kulturminner møtes ofte av stor interesse, lokalt og nasjonalt. Gjennom utstrakt formidling til barn, voksne og media tas kunnskapen fra de arkeologiske utgravningene raskt i bruk. Det er vesentlig å opprettholde god formidling ved arkeologiske undersøkelser også fremover, for å møte interessen og bidra til økt fortidsforståelse. Mange besøkende er minst like fascinert av arkeologien og arkeologene, som av de konkrete resultatene på utgravningen. Dette understreker at arkeologiske utgravningene er en viktig arena for å formidle hvordan kunnskap blir til, og velegnet for å bygge opp kunnskap om kildekritikk. Møtene med publikum innbyr samtidig til dialog og dermed involvering i kunnskapsproduksjonen.

Hva kan du/dere bidra med i denne sammenheng?

Nye føringer kan i større grad fremme kulturarvssektorens deltakelse i en politisk diskurs hvor ideer om tilhørighet etableres og forhandles. Sektoren står i en unik posisjon til å fremme komplekse perspektiver på fortidens migrasjoner, møter og transformasjon; perspektiver som er relevante og utfordrende på tvers av dagens geografiske og sosiale grenser. Institusjoner for forvaltning og formidling kan utvikles videre som arenaer for kritisk diskusjon rundt ideer om 'felles fortid', og potensielle politiske og sosiale konsekvenser. Gjennom å stimulere til refleksjon rundt

konstruksjoner av Oss og Dem, kan de relatere til samfunnsutfordringer som sosial segregering og fremmedgjøring.

Humanistisk fakultet ved Universitetet i Oslo kan blant annet bidra med den tverrfaglige satsningen *HEI: The Heritage Experience Initiative*, en undervisnings- og forskningssatsning som gjennom å skape nye former for samarbeid mellom universitetet og resten av kulturarvsektoren vil bidra til å løse vår tids store utfordringer. Bærekraft, migrasjon og integrasjon, digitalisering, konflikt og ødeleggelse av kulturminner er sentrale tema.

Med hilsen

Thorbjørn Nordbø
Assisterende fakultetsdirektør

Rasmus G. Andresen
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Rasmus G. Andresen
+4722858313, r.g.andresen@hf.uio.no